

ము క్కు పు ల్ల

శ్రీ శి. వి. ఎస్. రామదాసు

‘జ్వరిత పని చేశాక నిద్రింకా పనిలో ఉంచుకోమంటావా?’

ఇంకెప్పుడూ దొంగపని చేయకుండా బుద్ధితాపదానికి నిన్ను పోలీసులకు అప్పగించినా తప్పలేదు’ అన్నాడు వెంకటరావు.

పాతికేళ్ల పనిమనిషి పోచమ్మ ఏడుస్తూ నిలచుంది.

పోచమ్మను విడిగా చూస్తే పనిమనిషి అని ఎవరూ అనుకోరు. నూనె రాసి చక్కగా దువ్వి, తీరుగాపెట్టిన ముడి, ముడిలో తురిమిన కనకాలబరాటూ, క్రొత్త ఇరవై నయాపైసల నాణె మంత కుంకుమబొట్టూ, శుభ్రంగా ఉతికి పొందికగా కట్టిన పీరా, బిగుతుగా నిండుగా ఆమరిన రవికా చూసినవారు ఆమెను పనిమనిషిగా పెట్టుకోదానికే జంకుతారు.

ఆదివారం కదా అని ఇంగ్లీషు సిపిమా ప్రోగ్రాం సెట్టు కుని వెంకటరావుని తీసుకుని వెళదామని ఇర్రం మంజిల్ కాలనీ నుంచి మలకపేట కాలనీకి అరగంట క్రితం వచ్చిన కరుణాకర రావు ఆ గొడవమాని లోపలికి వెళ్లడానికి నంకోచిస్తూ దూరంగా నిలుచున్నాడు.

ఆ యింటినిండా ఎదినుంది ఆమ్మతక్కలు చేరాల్సి

‘పనిమనిషికి దొంగబుద్ధి ఉంటే కష్టం సుమండ్’ అన్నది ఒకామె తక్కినవారికి దొంగబుద్ధిఉంటే ఫరవాలేదనే ధృని రాకుండా.

‘అసలు దాన్నిచూస్తే—దానిపోకూ, దాని వేషమూ చూస్తే అది పనిమనిషి అని ఎవరూ అనుకోరు.’ అన్నది మరొకామె.

‘రోజుకొక రకం జాబ్బుముడి, రకరకాల గిల్లు ముక్కు పుడకల మార్పు, లోలక్కులూ, రింకులూ - ఒకటేమీట అది చేసే వేషాలకి ఏ సిపిమా స్టూరూ సరిపోదు’ అన్నది వేరొకామె.

‘ఆ వయ్యారమూ, ఆ కులుకూ, ఆనడకూ, ఆ తనివీ క్రీమంతులకు కూడా రావు’ అన్నది మరొకామె.

‘సిగ్గు విడిచిపెడితే చాలు, అవే చస్తాయి.’ అన్నది ఒకామె.

‘తనేదో, తన తాళాతేదో గ్రహించక కొడుకును చదివిస్తుందా?’ అని ముక్కుమీదు ప్రేలు వేసుకుంది మరొకామె.

‘చదివించినా ఏదో గవర్నమెంటు స్కూలులో వెయ్యక మన మాదిరిగా కాన్వెంటులో వేసి చదిపిస్తుందా’ అని అచ్చుర్ల పోయింది వేరొక గెస్తురాలు.

‘శక్తిమిందిన పరుగులూ పరుగెత్తడ మెందుకు? ఇలా దొంగ తనాలు చెయ్యడమెందుకు?’ అన్నది ఒక గృహిణి.

‘ఇటువంటి పని చేసిన దానిని పోలీసులకు అప్పజెప్పాలి.’ అన్నది వెంకటరావు భార్య.

‘అంతపని నెయ్యకమ్మా, నీకాలు మొక్కుతా.’ అన్నది పనిమనిషి పోచమ్మ.

‘మరి మవ్వు చేసినది దొంగపని అవునంటావా కాదంటావా?’ అన్నది వెంకటరావు భార్య.

‘జర్ర గల్లల్ అయిందమ్మా ధిమాక్ ఫరాబయింది. పోరడికి యిస్కూలుకి పైసలు సాల్లేదు...’ అని వివరించ బోయింది పనిమనిషి పోచమ్మ.

‘అయితే నా వస్తువు దొంగతనం చేసి తొకట్టు పెడ తావా?’ అన్నది వెంకటరావు భార్య.

‘మాఫ్ చెయ్యమంటున్నా. నాది దొంగబుద్ధికాదు. పోయిన నెల పోరడికి ‘యిస్కూలు పైసలు తక్కువయినాయి. అందరినీ అడిగినా ఒక్కరూ యివ్వకపోయినను ఏం నెయ్యాలమల్ల? గుండె బేజారయింది. నిన్నూ అడిగినా యాడుందా?’

‘అవును. అడిగావనుకో. లేదన్నమాత్రంచేత దొంగపని చేస్తావా?’

‘ఆ మాటనకమ్మా, నీ కాలు మొక్కుతా. నాది దొంగ బుద్ధి కాదమ్మా. నేను చోర్ అయితే నీ ముక్కుపుల్ల మళ్ళీ నీకు తెచ్చియిస్తునా?’ అన్నది పనిమనిషి పోచమ్మ.

‘అసలు మొట్టమొదట ఆ పని ఎందుకు చేశావు?’ అన్నది వెంకటరావు భార్య.

‘ఎవరినడిగినా పైసలియ్యక పోయింది. నాకున్న అవలు బంగారం ముక్కుపుల్ల ఎన్నడో ఆమ్మేస్తినీ.’

‘నీ మగడు వడ్రంగి పని చేస్తాడు కదా, ఆ మాత్రం డబ్బు అడగలేకపోయావా?’ అన్నాడు వెంకటరావు.

‘అదు తెచ్చిందలా అడి నిషాకి, కుడికి సరిపోతది. వాకేమన్నడు. మట్టి?’ అన్నది పనిమనిషి పోచమ్మ.

'అలాగని దొంగతనం చేస్తావా?' అన్నాడు వెంకటరావు.

'అయ్యో, చోరి కాదయ్యో పోయిన నెల అమ్మ తలంటు గుండడి. దుద్దులూ, ముక్కుపుల్ల ఛరిణిలో పెట్టి దాసింది వెను దొంగనయితే అన్నీ తీసేదాన్ని కదా దొంగమకాను కను కనే ముక్కుపుల్ల ఒక్కటే తీసి తాకట్టు పెట్టా. వచ్చింది గడిసింది.'

'వారి అప్పుడు మేము ముక్కుపుల్లక పోయిందో లని గోల పెట్టినప్పుడు సుప్రస వీమి అమండా మమ్మ తన్ను సామూల వూరుకున్నావేం?' అన్నది వెంకటరావు భాష్య

'అదే నేను సేసిన గలెత్తి ఈ నెల సహలకి తరఖా పైసలు వడిరక ముక్కుపుల్ల సడిపించి తెప్పి యిస్తేని ఇంకా దొంగ అనక మాఫ్ సెయ్యి అమ్మ, మీ కాలు మొక్కులా పోలిను మాట అనకయ్య. ఎప్పుటిలా మీ బాసెన్ను రోములా, పనిలో ఉంచుకో అయ్యో.' అన్నది పని పనిపి పోచమ్మ.

'ఊత పని చేశాక నిన్నింకా పనిలో ఉంచుకోమంటావా? ఇలాంటి దొంగని చెయికుండా నీకు బుద్ధి రావడానికి నిన్ను పోలీసులకు అప్పజెప్పినా తప్పు లేదు' అన్నాడు వెంకటరావు.

పని పనిపి పోచమ్మకి దుఃఖం ఆగలేదు ఏడుస్తూ విలించుంది.

అరగంట క్రితంపంచీ బయట నిలుచుని మునిస్తూ ఉన్న కరుణాకరరావు సినిమా ప్రోగ్రాంకి తిలోదకా లిచ్చుకుని తిరుగుముఖం పట్టాడు

కాళ్ళిడ్చుకుంటూ బస్సు స్టాపు వైపుకి నడిచాడు కరుణాకర రావు అతడు అల్లంత దూరంలో ఉండగా ఒక బస్సు దూసుకు పోయింది. నిరుత్సాహంగా బస్సు స్టాపు దగ్గరకు చేరి నిలబడ్డాడు కరుణాకరరావు.

మరొక గంట వరకూ తనకు ఒప్పు లేదన్న విషయం అనుభవపూర్వకంగా తెలిసినదే కాబట్టి అంతవరకు నిలబడే వాటిక లేక చుట్టూ కలయచూశాడు కరుణాకరరావు. దగ్గరలో ఒక రాతి బండ కనిపించగా దాని మీద కూర్చున్నాడు.

వెంకటరావు యింట దగ్గర జరిగిన గొడవ గురించి ఆలో చించాడు కరుణాకరరావు

నిజమే, పనిమనుషులతో చాలా చేపి బుగ్గాయి నివానికి తన యింటో కూడా ప్రస్తుతానికి పనిమనిషి రేదు వాళ్ళు పెట్టే వాగాలకి వాళ్ళ చేసే చిన్న చిన్న చౌర్యాలకి విసిగి పనిమనుషులతో చేగలేక మానిపించింది అతని భార్య సుగణ.

కాని, వెంకటరావు యింటలో పనిచేసిన పోచమ్మ ఒక విశిష్టమైన వ్యక్తిగా అతనికి తోచింది.

పోచమ్మ కుభ్రత, వాజాకుతనమూ ఒక ఎత్తూ, తన కోడుకును కాన్వెంటులో చదివించి పైకి తీసుకురావాలనే ఉన్న తాళయం మరొక ఎత్తూ! ఈ రెండు లక్షణాలూ అతనికి నచ్చాయి.

ఆమె ఆశయావికీ త్రాగుబోతు ఇర్త చేసే నహాయం ఏమీ లేకపోయినా ఒంటరిగా పోనమ్మ జరిపే పోరాటం అతడు మెచ్చు కున్నాడు.

అలా తని ఆమె చేసే దొంగలన్నా సమర్థించగలడా? ఎవరూ నహకరింపని ఎరిస్థీతులలో ఆమె అలా చేయవలసి వచ్చిందని సరిపెట్టుకున్నాడు కరుణాకరరావు అదీకాక దొంగతనం చేసిన పనిమనుషుల్ని తాను చూశాడు కాని ఇలా తనంత తానే తిరిగి వస్తున్నను వానను యిచ్చిన పనిమనిషిని చూడడం యిదే ప్రథమం.

మంచిగా బ్రతకడానికి ఆమెకు చేయూల వివ్వవలసిన కర్తవ్యం వెంకటరావుమీద ఉన్నదని కరుణాకరరావు అనుకున్నాడు. ఒకసారి తప్పుచేసినంతమాత్రాన పోలీసులకి అప్పచెబితే జైలు గదిగొడలు చూసిన వ్యక్తిని బాగుచెయ్యడం మరింత కష్టం అప్పు ఊదని అతని నమ్మకం.

ఈ విధంగా కరుణాకరరావు ఆలోచిస్తూ, బస్సుస్టాపు ఎద్దకు వచ్చి చేరిన జనాన్ని పరధ్యానంగా చూస్తూండగా పనిమనిషి పోచమ్మ విషణ్ణపదనంతో అతనికి కనిపించింది

కరుణాకరరావు వేతిగడియారం చూశాడు. తానక్కడ కూర్చుని వలభై నిముషాలయిందని ప్రపించాడు.

జనానికి దూరంగా వ్లానవదనంతో నిలుచున్న పనిమనిషి పోచమ్మను చూసి కరుణాకరరావు లేచాడు.

ఏమి జరిగిందో తెలుసుకోవాలనే కౌతుకంతో ఆమె నిలు చున్న చోటికి వెళ్లాడు.

'అన్నా ఏమయింది?' అన్నాడు కరుణాకరరావు.

'కొంప ములిగిందయ్య ఈ కాలనీలో అందరూ! నన్ను పని మానిపించిను' అని ఏడ్చింది పనిమనిషి పోచమ్మ

'ఎందుచేత?' అన్నాడు కరుణాకరరావు.

'వేసు దొంగనట. ఎట్టతాళకా? ఏమీ పమకో వట్టడి తేదు' అన్నది పనిమనిషి పోచమ్మ; ఏడుస్తూనే.

కరుణాకరరావు కోప్పేపు ఆలోచించాడు.

'ఏడవకు అన్నా. సుప్రస మళ్ళీ అలాంటిపని చేయనని మాట యిస్తే మా యింటో పనిమనిషిగా పెట్టుకుంటాను. ఇరం కుంజిల్ వస్తావా?' అన్నాడు కరుణాకరరావు

పనిమనిషి పోచమ్మ ముఖం వికసించింది. దుమ్ముతుడిచిన ఆద్దంలా ఆమె ముఖం ప్రకాశించింది.

'జరూర్ వస్తా.' అన్నది.

'అయితే ఇప్పుడే నాతో రా. సుప్రస సవ్యంగా పనిచేసు కుంటే మా కాలనీలో ఇంకా కొంతమంది ఇంట్లో తని దొరక వచ్చు' అన్నాడు కరుణాకరరావు.

ఇంతలో బస్సు వచ్చింది. ఆమె బస్సు ఎక్కడం మాసిన తరువాత కరుణాకరరావు బస్సు ఎక్కాడు.

కోటీ వచ్చింది. అందరూ బస్సు దిగారు. పనిమనిషి పోవమ్మ దిగింది, కరుణాకరరావుకూడా దిగాడు. అతనికి కాఫీ త్రాగాలనిపించింది. కాని పనిమనిషిని కాఫీకి తీసుకుని వెళ్లడం బాగుంటుందా అనే సందిగ్ధావస్థలో వచ్చాడు. అతని మానవత్వం వోడిపోయింది. కాఫీ త్రాగడాన్ని వాయిదా వేశాడు.

కోటీ నుండి ఆమెను ఇర్రం మంజిల్ కి తీసుకుని వెళ్లాడు కరుణాకరరావు.

ఇంటికి వెళ్లగానే అతని భార్య సుగుణ. 'నిమండీ, ఆప్పుడే వచ్చారు సినీమాకి వెళ్లలేదా? వెంకటరావుగారు లేరా? వీరెవరూ?' అని ప్రశ్నల వర్షం కురిపించింది.

'వెంకటరావుగారికి తీరుబడలేకపోయింది. అంజుకని వస్తే కాసు' అన్నాడు కరుణాకరరావు అలోకిస్తాగా.

'పోనీలేండి. వీరెవరూ?' అన్నది సుగుణ.

'మనకి పనిమనిషి కావాలి కదా. అందుచేత ఒక స్నేహితుని సిఫార్సుమీద ఈమెను తీసుకు వచ్చాను.' అన్నాడు కరుణాకర రావు విజానికి అబద్ధాన్ని జోడిస్తూ.

'మంచివని చేశారు' అని ఒకసారి మళ్ళీ పోవమ్మకు వరీ జీగా చూపింది

'బాపెస్లు ఉన్నాయా, అమ్మా' అని పనిమనిషి పోవమ్మ వారు ఎప్పుగానే సుగుణకు ధైర్యం వచ్చింది

వెంటనే పురమాయింపులు ప్రారంభించింది సుగుణ.

వనికి సంబంధించినంతవరకు పోవమ్మ పని సుగుణకు వచ్చింది.

కాని పోవమ్మ కొడుకుని తన కొడుకులతో పాటు కావ్వెం టులో చదివించడమూ, ఆమె తనకంటే శుభ్రంగాను అందము గానూ ఉండడం సుగుణకు నచ్చలేదు. అయినా ఆమెను మాని పించితే సొంతంగా అంటు తోముకోవాల్సి వస్తుందని సహనం చూపేది సుగుణ.

పనిమనిషి పోవమ్మ శక్తివంచన లేకుండా తనకుని శుభ్రంగా చేయకం మాసిన మరొకంతమంది యిళ్లలో ఆమెకు పని దొరికింది.

వారి పిల్లలకుకూడా పోవమ్మ అంటే ఎంతో యిష్టం.

ఈ విధంగా కొన్ని నెలలు గడిచాయి. తా నొకరికి భోయం చేయగలిగాను కదా అని కరుణాకరరావు అప్పుడప్పుడు సంతోషించేవాడు.

అదే సంతోషంతో—పనిమనిషి పోవమ్మ కనబడనప్పుడు ఆమెనెన్ను జాలిలో దయతో చూసేవాడు --

ఆ విధముగా కరుణాకరరావు పనిమనిషి పోవమ్మ ను చూడడం సుగుణ గమనించింది. కాని సరిగా అర్థం చేసుకోలేక పోయింది. జాలి దృష్టికి మోహదృష్టికి లేదా తెలుసుకోలేక పోయింది సుగుణ.

ఇట్లా రోజులు గడుస్తున్నాయి.

దసరా వచ్చింది

ఊమ్మలకొలుపు పెట్టడాలూ, ఒక కాలనీవారు మరొక కాలనీ వేరంటానికి వెళ్లడాలూ జరిగాయి.

అదనంగా ఎంతవని తగిలినా విసుగుకోకుండా పనిచేసింది తని మనిషి పోవమ్మ.

సుగుణకూడా పోవమ్మను ఎక్కువగా ఆదరణతో చూడడం వల్ల కరుణాకర రావుకి మరింత సంతోషం కలిగింది.

దీపావళి వచ్చేనాటికి తానేదో గొప్ప పని చేసినట్లు భాలించాడు కరుణాకరరావు. అంధకారంలో పడడానికి సిద్ధముగా ఉన్న ఒకనాటి ప్రాణికి వెలుగుచూపించిన తృప్తి అతనికి కలిగింది.

ఆరోజు నలక చతుర్దశి.

తెల్లవారుజామునే పోవమ్మ వచ్చింది. పిల్లలకు ఊతలే సీళ్లుపోసింది సుగుణ.

కరుణాకరరావు కూడా తలంటి పోసుకున్నాడు. పిల్లల్ని వీధివాకిలిలోకి తీసుకొనివెళ్లి మతాబాలు కాలిపెట్టాడు.

సుగుణ అభ్యంగ స్నానంచేసి బట్టలు కట్టుకుని ఇంతలోకి వచ్చి, 'పోవమ్మా, ఆ దుద్దుల భరిణి తీసుకురా' అన్నది.

పోవమ్మ గదిలోకి వెళ్లి అలమరలో నున్న భరిణి తీసుకుని వెళ్లి యిచ్చింది.

'పోవమ్మా. ముక్కుపూడక కనవడడం తేలికాకో? అప్పుడు సుగుణజూటాలు విని కరుణాకరరావు లోపలికి వచ్చాడు.

'నాకు తెల్లమ్మా' అన్నది పనిమనిషి పోవమ్మా.

'నీకు తెలియకపోతే యింకెవరికి తెలుస్తుంది మర్యాదగా యిచ్చేసెయ్యి, నీ దొంగబుద్ధి ఎక్కడికిపోతుంది? అన్నది సుగుణ.

'సత్రైమెమానికంగా నాకు తెల్ల. నాఒక్క కొడుకుతోడు.' అన్నది పోవమ్మ.

'అనవసరంగా పనిచానితీద ఒట్టు సెట్టుకు. మర్యాదగా ఇచ్చేసెయ్యి' అన్నది సుగుణ

కరుణాకరరావు తనదెవులను తానే వమ్మతేకపోయాడు. తానేదో బాగుచేశాననుకున్న స్వక్తి యింతవని చెన్నుందా? ఇప్పుడేం వెయ్యాలి?

"ఉండు సుగుణా నేనడుతాను. అసలామె తీసి ఉండక పోవమ్మ" అన్నాడు

'పోనీ మీరైనా అడిగి నాముక్కువుల్ల దానిచేత యిప్పించండి మీ మాటకైనా విలువ యిస్తుందేమా మాద్దాం' అన్నది సుగుణ రెండవసారి కాఫీ పెట్టడానికి పంటంట్లోకి పోతూ.

'అయ్యా నాకే పాపమూ తెల్ల' అన్నది పనిమనిషి పోచమ్మ.

'చూడు, పాపమ్మా, నీకేమయినా డబ్బు కావాలంటే వచ్చు దిగి తీసుకోలేక పోయావా? ఎందు కిలాంటి పనిచేశావు?' అన్నాడు కరుణాకరరావు.

'నేను తియ్యలేదయ్య' అని గద్గద్దిక కంఠంతో చెప్పింది పోచమ్మ.

'నీ మాటలు ఎలా సమ్మంలో తెలియడంలేదు. నీకు సాయంత్రంవరకు వ్యవధి యిస్తున్నాను ఈలోగా నిజం చెప్పేసెయ్య. నీకేమన్నా డబ్బు కావాలంటే నేనిస్తాను.' అన్నాడు కరుణాకరరావు.

'వాకు ఏమీతెల్ల, అయ్య.' అని పనిమనిషి పోచమ్మ వేరే ఇంట్లో పనిచేయడానికి పోయింది.

ముక్కుపుడక ఎక్కడైనా దొరుకుతుందేమోనని పిల్లలతో కరుణాకరరావు ఇల్లంతా నలుమూలలా వెతికాడు. కాని లాభం లేకపోయింది.

'మీకేమయినా వీచ్చివట్టిందా? ఎత్తుకుపోయిన పోత్తు ఇంట్లో దొరుకుటందా?' అన్నది సుగుణ.

'అయితే పనిమనిషి తీసిందంటావా?'

'తప్పకుండాను. దీనికిలాంటి దొంగపని క్రొత్తేంకాదు. ఇది వరకు మలకపేటలో చేసేదటగా?' అన్నది సుగుణ.

'ఎవరు చెప్పారు నీకు?'

'దసరా బొమ్మలకొలుపుకి వెంకటరావుగారి భార్య పేరలూనికి వచ్చినప్పుడు చెప్పింది.' అన్నది సుగుణ అతనిని దీక్షగా చూస్తూ.

పనిమనిషి పోచమ్మ బ్రతుకుతెరువు నిలవడంకోసం తా నే విషయం దామదామనుకున్నాడో అది సుగుణకు తెలియడంతో కరుణాకరరావు విస్తుపోయాడు.

'మీరలా ఊరుకోవడం కాదు. దీనిమీద పోలీసు రిపోర్టు యివ్వండి' అన్నది సుగుణ.

'చూడు సుగుణా. ఆమె తీసిందో లేదో మనం ఎవరమూ చూడలేదు. ఒకసారి నేరం చేస్తే మళ్ళీ చేస్తుందనుకోవడం పొర పాటు. ఆమాత్రందానికి మనం పోలీసురిపోర్టు యిస్తే ఆమెకు పని దొరకడం కష్టం' అన్నాడు కరుణాకరరావు

'మీకు పనిమనిషిమీద ఉన్నంత అభిమానమైనా నామీద లేదు' అన్నది సుగుణ కసిగా.

'ఛ. ఛ. అదేమిటి సుగుణా, నీకు పనిమనిషితో పూరి కేమిటి?' అన్నాడు.

'చెడురోజులు వస్తే ఒక్కొక్కప్పుడు ఎవరితోనైనా పోటీ పడవలసివస్తుంది. దానికేగాని మీరు దానిమీద పోలీసురిపోర్టు యివ్వడానికి యిష్కనడీరా యిష్కనడకపోయినా అది ఈ రోజు నుంచి నా యింట్లో పనిచేయ్యడానికి పీలులేదు' అన్నది సుగుణ ఖచ్చితంగా.

'పరే నీ యిష్టం.' అన్నాడు కరుణాకరరావు నిస్సహాయంగా.

ఆ సాయంత్రం పోచమ్మతో కరుణాకరరావు యిలా అన్నాడు. 'నువ్వు నాతో నిజం చెప్పడంలేదు. నువ్వు యిదివరకు చేసినపనికి యిప్పుడు చేసినపనికి పోలీసురిపోర్టు యివ్వవలసినదే. కాని ఈ దీపావళిపండుగరోజున ఆ పని చెయ్యదలచుకోలేదు. అయితే ఒకటి మాత్రం తప్పదు. ముప్పింక మా యింటికి పనికి రానక్కరలేదు.'

'మీకు రహం లేకపోయే. ఇది నా బదనసీదీ.' కాని నత్తెం నెబుతుండా. నేను మీ ముక్కుపుల్ల తియ్యలేదు. మీ పని మానమంటున్నారు. ఏంచెయ్యాలి? నాకు మానడం వసంతు లేదు. అయినా మీరు మాలికోలు. మీ పొకుమే మాకు పర్తానా. పోతుండా.' అని వెళ్ళిపోయింది పనిమనిషి పోచమ్మ.

పిల్లలంతా ఉత్సాహంగా మలాబాలు వెలిగిస్తున్నారు. కాని అతడేదో వెలితి ఉన్నట్లు చిన్నబోయిన ముఖంతోనే దీపావళి చేశాడు.

ఆ రాత్రి పిల్లలంతా వడుకున్న తరవాత. 'ఏమండీ అదోలా ఉన్నారు? దానిని పనిలోనుంచి మానిపించేశామా? దొంగతనం చేసిన దానిని ఎలా పనిలో ఉంచుకుంటాము?' అన్నది సుగుణ.

'ఆమె దొంగతనం చేసినదో లేదో మనకు తెలియదు...'

'అది తియ్యకపోతే భరితే తినేసిందా? ఎలా పోయింది ముక్కుపుడక?'

'ఏమీ. కాని, ఆమెను ఎందుకు పనిలోనుంచి తీసివేశామో. ఎవరికీ చెప్పకు.'

'చెబితేనేం?'

'చెబితే అందరూ ఆమెను పనిలోంచి తీసేస్తారు.'

'తీసేస్తే ఆమెకేం గడవకపోదు. ఆమె సంగతి మీకు తెలియదనుకుంటాను.' అన్నది సుగుణ

'ఎలా గడుస్తుందంటావు?'

'దాని గురించి ఒక్కొక్కరు నాకు చెప్పిన మాటలు మీ కెలా తెలుస్తాయి?'

'ఏమిటని?'

'అదెక్కడెక్కడ పనిచేస్తుందో అక్కడ మగవాళ్ళంతా ఆమె పక్షమే. అదంటే వడివస్తారు, మీకు మల్లే.' అన్నది సుగుణ కసిగా.

'సాటి స్త్రీ గురించి అంత మరకనిగా మాట్లాడతావేం, సుగుణా?' అన్నాడు కరుణాకరరావు మందలిస్తూ.

'పనిమనిషిని పట్టుకుని సాటిస్త్రీ అంటారేమండీ. అవును మరి. మీ కంటికి ఆమె ఆ విధముగానే కనిపిస్తుంది.' అన్నది సుగుణ వెటకారంగా.

'మానవత్వం మరిచిపోకు, సుగుణా.'

'పెద్ద పెద్ద మాటలు చెప్పి మీ స్వార్థానికి రంగు పూయకండి.' అన్నది సుగుణ తీవ్రంగా.

‘ఏమిటి సువ్వంటున్నది? ఇండులో నా స్వీకర్తం ఏముంది?’
 ‘నాకేమీ తెలియదనుకోకండి. నేను వియ్య కళ్లతో కని
 పడుతున్నాను. కనుక మీరేమి చెయ్యడానికీ అవకాశం దొరక
 నివ్వడంలేదు. పదోనంబరు వంకజంగారి మొగుడు దీనిలో పరా
 చికా లాడుతూ ఉంటే ఆమె నాలో చెప్పకుని ఏడ్చింది. ఇంకా
 చాలా ఉన్నాయి, ఆ మోహినీ ఏశాచం గురించి...’

‘పుక్కీటి పురాణాలు వినడానికి నాకు వోపికలేదు. రోజు
 కొక ఘట్టం తీరికగా రేపటినుంచి చెబుదువుగాని ప్రస్తుతానికి
 నన్ను నిద్రపోనియ్యి, పదకొండు గంటలయింది...’ అని గోడవైపు
 తిరిగి కరుణాకరరావు,

‘లాను నవోయంచేసి ఉద్దరిద్దామనుకుంటే ఈ విధముగా
 పరిస్థితి విషమించినందుకు కరుణాకరరావు విచారించాడు.

‘చాలాసేపు ఆలోచించి చివరకు నిద్రపోయాడు.
 మరునాడంతా అతనికి అస్థిమలో ఒకటే చింత—ఎలాగైనా
 గృహంలో శాంతిని పునరుద్ధరించుకోవాలని.

సాయంత్రం నాలుగు గంటలకే క్యాంటీన్లో కాఫీ త్రాగు
 తూంటే అతనికొక ఆలోచన తట్టింది.

ఎప్పుడూ ఆలస్యంగా ఇల్లుచేరే తను ఆ రోజు త్వరగా
 ఇంటికివెళ్లి సుగుణమా పిల్లల్ని ఎదియినా మంచి తెలుగు నీనీ
 మాకి తీసుకొని వెళదామనుకున్నాడు గబగబా నీటు దగ్గరకుపోయి
 వర్షిషను చీటీ వ్రాసి శక్ కటేరియట్ బయటకు వచ్చి అటోలో
 అయిదు నిముషాలలో ఇంటికి చేరుకున్నాడు.

ఉత్సాహంగా మెట్టెక్కిన అతనిని వీధి తలుపుకి చేసిన
 తాళం కప్ప వెక్కిరించింది.

‘సారిగిండ్లలో వీదో ఒక యింటికి పిల్లల్లోనవో సుగుణవెళ్లి
 ఉంటుందని అనుకుని మెట్టమీద కూర్చున్నాడు.

అయిదు నిముషాలు గడిచాయి. ఎదురింటి పిల్లవాడు తాళాల
 గుత్తి యిస్తూ ‘పిన్నిగారూ మా అమ్మా కలిసి రీగల్ టాకీసులో
 మేటసికి వెళ్లారు.’ అన్నాడు.

‘మరి సువ్వ వెళ్లలేదా?’

‘అది వరకు చెత్త డబ్బో పిక్కరు అని నాన్నగారు చెప్పారు.
 అందుచేత నేను వెళ్లలేదు.’

ఆరేళ్ల కుర్రవాడు ఆ విధముగా చెప్పడం వినిన కరుణాకర
 రావు వచ్చుకున్నాడు.

కరుణాకరరావు తాళంతీసి లోపలికి వెళ్లాడు. కాళ్ళూ
 చేతులూ కడుక్కుని పడక గదిలోకిపోయి వాలు కుర్చీలో కూర్చు
 న్నాడు. ఏడయినా పుస్తకం వదుపుదామనుకున్నాడు. కాని బద్దం
 కంగా ఉండడంవల్ల ఆ ఉద్దేశ్యం మార్చుకున్నాడు.

అతడు వినుగు శేకుండా చేయగలిగిన పనుల్లో స్వామిలీ
 అల్పంభోని ఫోటోలను చూడడం ఒకటి. వెళ్లయిన తొలి రోజు
 లో వ్రాసిన ఉత్తరాల కట్ట వదవడం మరొకటిను.

అల్పమూ ఉత్తరాలకట్టా సుగుణ బట్టలపెట్టెలో
 ఉంటాయి. నెమ్మదిగా లేచి ఆమెపెట్టె తాళంతీసి వెట్టి తెరి
 దాడు. అల్పమూ ఉత్తరాలకట్టా మామూలుగా ఉండవలసిన

స్థలంలో లేవు. బట్టలన్నీ ఇవళలనడేసి వెతికాడు. పెట్టె అడు
 గున మరొక మూల అల్పమూ ఉత్తరాల కట్టా కనిపించాయి.

అల్పం తీశాడు. ఉత్తరాల కట్టకూడా తీశాడు. ఉత్త
 రాలకట్టక్రింద తెల్లని చిన్నరాయి మెరిసింది. వరిక్షగా చూశాడు.
 అది ముక్కు పుడక.

ఏ ముక్కు పుడక దొంగతనం చేసినదన్న ఆనుమానమీద
 పనిమనిషి పోచమ్మని పని మానిపించారో ఆ ముక్కు పుడక దొరి
 కింది. అతని దృష్టిలో పోచమ్మకుగల స్థానం మరింత ఉన్నతం
 అయింది. అల్పం చూడాలనే కోరిక మానుకున్నాడు.

ముక్కుపుల్లను యధాస్థానంలో ఉంచి అల్పమూ ఉత్తరాల
 కట్టా మామూలుగా దానిపైన ఉంచి పెట్టె వర్తి తాళంచేశాడు.
 కాగితం, కలం తీసుకుని ఈ విధముగా ఉత్తరం వ్రాయడం
 మొదలుపెట్టాడు.

‘డియర్ సుగుణ,

నేను పనిమనిషి పోచమ్మ గుడిసెకు వెళుతున్నాను. సువ్వ
 కంగారుపడవలసిన పనిలేదు కేవలం క్షమాపణ చెప్పడానికీ వెళు
 తున్నాను. క్షమాపణ ఎందుకు చెప్పుకోవాలో నీకీపాటికి అర్థం
 అయ్యే ఉంటుంది.

అయినా వ్రాస్తున్నాను ముక్కుపుల్ల నీ పెట్టెలోనే నాకు
 కనిపించింది.

పనిమనిషి పోచమ్మను పని మానిపించవలసిందని నూటిగా
 నాలో చెప్పలేకపోయావా? దానికింత పన్నాగం ఎందుకు? ఇంత
 అభాదం ఆమె నెత్తి మీద వెయ్యడం ఎందుకు? కాలేజీలో నాతో
 చదివిన అమ్మాయిలను గురించి నీతో చెప్పేటప్పుడు ఎప్పుడూ
 ఆమాయ చెందని సువ్వ ఈ ఒక్క పోచమ్మ గురించి నా మీద
 అనూదృ పడడం ఎందుకో నాకు అర్థం కావడం లేదు.

ఆమెను మళ్లీ పనిలో పెట్టుకుందామని నేను అనను.

కాని పనిమనిషి పోచమ్మకి ఈక్కిన యిళ్ళలోనైనా పని విలప
 డానికి వీలుగా కొంతవరకైనా నిజం చెప్పాలి. పూర్తి నిజం చెప్పే
 ధైర్యం మనకు లేదని నాకు తెలుసు. ఏ కసువులోనో ముక్కుపుల్ల
 దొరికిందనీ అనవసరంగా పనిమనిషి పోచమ్మను అనుమానించామనీ
 నలుగురికీ చెప్పగలిగితే చాలు.

నేను క్షమాపణ చెప్పే వచ్చేలోగా ముక్కుపుడక దొరికిన
 సంగతి అందరికీ తెలియవెయ్యి.

ఇట్లు నీ ఖర్చు
 కరుణాకరరావు.’

ఉత్తరం వ్రాయడం పూర్తి చేసి బల్ల మీద పెట్టి ఇంటికి
 బీగంవేసి తాళంచేతులు గుత్తి ఎదురింటి అబ్బాయికి యిస్తూ,
 ‘ఈ తాళం గుత్తి సుగుణత్తకియ్యి. దేవి గుడికి వెళుతున్నానని
 చెప్పు.’ అన్నాడు కరుణాకరరావు.

‘అలాగే మామా. కాని, గుడికి వెళితే మరి పువ్వులూ,
 వళ్ళూ, కొబ్బరికాయా తీసుకెళ్లడం లేదే?’ అన్నాడో అబ్బాయి
 అమాయకంగా.

‘నా దగ్గర లేవు బాబూ. పూరికే దేనికి నమస్కారం చేసి
 వచ్చేస్తా.’ అని గబ గబా వడిచి వెళ్లాడు కరుణాకరరావు.